

Kraków, 7 sierpnia 2019 roku

Do

Jacka Majchrowskiego

Prezydenta Miasta Krakowa

pl. Wszystkich Świętych 3-4

30-004 Kraków

Dotyczy: badania nanocząsteczek w krakowskim powietrzu

INTERPELACJA

Szanowny Panie Prezydencie,

W oparciu o art. 24 ust. 3 Ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 16, poz. 95), zwracam się do Pana z interpelacją w następującej sprawie.

7 marca 2019 r. w Instytucie Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie odbyło się spotkanie pt. „Zobaczyć PM – cząstki stałe w otaczającym nas powietrzu w Krakowie”. Uczestnicy brali udział w badaniach jakości oraz składu chemicznego krakowskiego powietrza. Wniosek z tych badań jest jeden: nawet w wietrzną pogodę krakowskie powietrze zawiera bardzo dużo tzw. cząsteczek sadzy, których średnica ziaren jest mniejsza niż 1 um (mikrometr). Są to tzw. nanocząsteczki,

które są niezwykle groźne dla naszego zdrowia, ponieważ przenikają głęboko do układu krwionośnego, a dalej do naczyń i tkanek, jak również do mózgu.

Warto przytoczyć zagraniczne badania, które zostały opisane w artykule pt. „Internal Combustion Engines as the Main Source of Ultrafine Particles in Residential Neighborhoods: Field Measurements in the Czech Republic” w *Atmosphere* 2015, 6(11), 1714-1735; <https://doi.org/10.3390/atmos6111714>.

Jak wynika z powyższych badań, we wszystkich lokalizacjach badań najwyższe stężenia UFP [Ultra Fine Particles <100 nm - nanocząsteczek] obserwowano w pobliżu ruchu kołowego (lub eksploatacji silników nieporuszających się), a obserwowane rozkłady liczby cząstek zarówno w pobliżu jak i z dala od głównych dróg miały podobne wzorce, zgodne z rozkładem wielkości obserwowanym w spalinach tych silników. Emisja zanieczyszczeń pochodząca od samochodów, pomimo, że stanowi tylko kilkanaście procent całkowitej emisji masy cząstek stałych, może mieć więc znacznie większy udział w negatywnym wpływie zanieczyszczenia powietrza na nasze zdrowie, ze względu na połączenie wysokiego udziału UFP (nanocząsteczek) i bliskości źródeł z mieszkańcami.

Ekspozycja na UFP (nanocząsteczki) została już powiązana z niektórymi niekorzystnymi skutkami dla zdrowia obejmującymi układ oddechowy i sercowo-naczyniowy u ludzi. Istnieją również dowody na to, że miejskie UFP, w porównaniu z większymi cząstkami, wywoływały u szczurów większy układowy stres oksydacyjny, który został wzmocniony przez hamowanie zdolności przeciwzapalnej, a następnie doprowadził do większych zmian miażdżycowych. Badania epidemiologiczne wykazały związek między lokalizacją miejsca zamieszkania w pobliżu ruchliwej drogi a upośledzeniem płuc, a także wzrost ryzyka choroby sercowo-naczyniowej.

Opis zagadnienia występowania szkodliwych nanocząsteczek w zanieczyszczonym powietrzu znajduje się również w opracowaniu pt. „Pyły drobne w atmosferze. Kompendium wiedzy o zanieczyszczeniu powietrza pyłem zawieszonym w Polsce” wydanym przez Bibliotekę Monitoringu Środowiska Warszawa, 2016, dostępnym pod adresem internetowym:

http://www.gios.gov.pl/images/aktualnosci/Pyly_drobne_w_atmosferze.Kompendium_wiedzy.pdf (szczególnie strony o numerach: 12, 13, 14).

W związku z tym, w trosce o zdrowie każdego z nas, zwracam się do Pana, o jak najszybsze podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania źródeł nanocząsteczek sadzy z krakowskiego powietrza. Tak drobnych ziaren nie bada się obecnie i nie bierze pod uwagę w PMŚ (Państwowym Monitoringu Środowiska) oraz nie przedstawia publicznie wyników badań. Tymczasem PM10 i PM2,5 (badane obecnie na stacjach PMŚ) to tylko wierzchołek góry lodowej. Dużo więcej szkód dla naszego zdrowia potrafią sprawić właśnie te najdrobniejsze cząsteczki, które przedostają się do krwioobiegu i dalej do tkanek w naszym organizmie. Jest to dobrze udokumentowane badaniami naukowymi oraz podnoszone powszechnie w literaturze fachowej.

W związku z powyższym proszę o szczegółowe odpowiedzi na poniższe pytania:

1. Czy prowadzone były dotychczas jakiegokolwiek badania na temat szkodliwości nanocząsteczek, które są w krakowskim powietrzu? Jeśli tak, to jakie i ile tych badań było?
2. Jakie są wyniki wymienionych w punkcie pierwszym badań? Czy upubliczniono informacje na ten temat? Jak wyglądał proces informowania mieszkańców Krakowa?
3. Czy prowadzona była lub jest w planach współpraca z WIOŚ oraz innymi jednostkami miejskimi i instytucjami publicznymi, zajmującymi się ochroną środowiska, w kwestii badania wpływu nanocząsteczek na zdrowie i życie

Łukasz

Gibała

Radny Miasta Krakowa

mieszkańców Krakowa? Jeśli tak, to z jakimi podmiotami, a także jakie są efekty i wnioski z tej współpracy?

4. Czy planuje Pan stworzenie kompleksowego i publicznie dostępnego systemu mierzenia i monitorowania nanocząsteczek w krakowskim powietrzu?

Z wyrazami szacunku,

Łukasz Gibała

Łukasz Gibała

Lider stowarzyszenia Kraków dla Mieszkańców
Radny Miasta Krakowa

l.gibala@krakowdlamieszkancow.com

ul. Kazimierza Wielkiego 60
30-074 Kraków

516 381 647
12 307 25 11

biuro@krakowdlamieszkancow.com
www.KrakowDlaMieszkancow.com